

[Christmas Møller.]

som jo ikke giver Arbejde — Foranstaltninger, som ikke ellers vilde blive gennemført? Og til § 2 har vi jo taget et meget betydeligt Forbehold. Vi har ikke haft Lejlighed til indenfor vor Gruppe, som man aabenbart har haft det for Partiet Venstres Vedkommende — det følger af sig selv, med de nøje Overvejelser, der maa have været mellem de to tidligere Handelsministre af Venstre og det ærede Medlem Hr. Himmelstrup, om man nu skulde bruge 10 Mill. Kr. til denne Koncentration —, vi har ikke haft Lejlighed til at tage Stilling til disse Spørgsmaal, og derfor har jeg sagt, at paa Forhaand maatte vor Indstilling overfor dette være meget usympatisk, og vi maatte i Udvalget have nøje Oplysning angaaende hele dette Spørgsmaal.

Nej, Artikler i Bladene ophidser mig ikke. Det er snarere den højtærede Handelsminister, som bliver ophidset, og det var ikke saa forfærdelig klogt af ham at minde derom. Naar han er sammen med Erhvervsfolk, har man Indtryk af, at han ikke altid er i den Sindsstemning, han gerne skulde være i; og da han nu selv hentydede til Artiklen i „Børsen“ — ja, saa var han dog alligevel blevet saa ophidset, at den Fejl, hvis jeg husker ret, „Børsen“ gjorde med Hensyn til § 9, 2det Stykke, den henværte Handelsministeren til mig.

Jeg skal da slutte med at omtale de politiske Betragtninger, det ærede Medlem Hr. Rager gjorde gældende angaaende Haandværkernes Stilling, at disse i for ringe Grad fulgte med. Man ved jo, at det ærede radikale Parti med Indenrigsministeren i Spidsen søger at bøde bedst muligt herpaa ved politiske Oplysningsmøder, navnlig for Haandværkere. Jeg er nu ikke alt for sikker paa, at Haandværkerstanden her i Landet eller Industrien i det hele er alt for villig til at hoppe paa den Løkkemad, at man sætter mange Millioner Kroner ud for dem. Jeg tror, den almindelige Opfattelse angaaende Statens og Erhvervenes indbyrdes Forhold meget mere er ved at blive den, som jeg havde Lejlighed til at gøre gældende i Gaar.

Rager: Som jeg sagde allerede ved de første Udtalelser, jeg fremsatte i Dag, skal jeg ikke forsøge paa under Behandlingen af dette Lovforslag — der, som det ogsaa meget rigtigt blev bemærket af det ærede Medlem Hr. Christmas Møller, udelukkende drejer sig om Samling af en Række bestaaende Bestemmelser med en lille Forøgelse i § 2 — at føre en storpolitisk Debat

frem paa dette Grundlag. Et Par Bemærkninger vil jeg dog gerne gøre til, hvad der er blevet sagt, siden jeg før havde Ordet.

Jeg hørte med Interesse paa den Udvikling, det ærede Medlem Hr. Himmelstrup fremkom med, da han havde Ordet sidst; og jeg konstaterer som det, der for mig var det interessanteste deri, at en Lovgivning af den Art, som foretages ved dette Lovforslag — det er altsaa hermed slaæet fast — kan foretages paa fuldt liberalistisk Grundlag. Jeg vil altsaa konstatere, at fuld Liberalisme ikke uden videre forudsætter det, man ellers plejer at kalde for de frie Kræfters Spil, men at den rigtige, ægte Liberalisme, som det ærede Medlem Hr. Himmelstrup sikkert mener, at det Parti, han er Talsmand for, repræsenterer, dog ogsaa meget vel kan gaa med til, at der skal være en Regulering og en Ordning. Det har for mig været værdifuldt at faa dette konstateret.

Jeg vil derefter gerne gøre et Par Bemærkninger til de Udtalelser, der kom fra det ærede Medlem Hr. J. C. A. Larsen, og hvorpaa den højtærede Handelsminister svarede; det var Spørgsmaalet angaaende Laanene til Haandværkere og angaaende Haandværkets Stilling i det hele taget. Der vil jeg sige, at lige saa vel som jeg synes, at det ærede Medlem Hr. J. C. A. Larsen gik for langt ud, naar han sagde, at af Hensyn til Haandværket maa vi ikke gaa for langt med Koncentrering, lige saa vel synes jeg, at den højtærede Handelsminister gik noget for langt ud til den anden Side, idet Ministeren vilde gaa ind for en stærk Koncentration og sagde, at der bliver ikke Brug for Haandværk. Jeg vil dertil sige, at der bliver Brug for begge Dele. Man maa aldrig af Hensyn til en Stand undlade en Koncentration, der giver billigere og mere økonomisk Produktion, for det vil i det lange Løb vise sig uheldigt. Men der er ingen som helst Grund for det dygtige Haandværk til at frygte. Det dygtige Haandværk vil meget vel kunne bestaa, det vil altid have sit Marked. Mange Ting kan det ikke mere betale sig for Haandværkeren at lave, dem skal han købe og anvende i sine Arbejder, og da er ogsaa han interesseret i at faa dem saa billigt som muligt, altsaa i, at de fremstilles paa bedst mulige og billigst mulige Maade. Jeg skal indrømme, at visse Grene af Haandværket maa falde bort, men saa opstaar der vel andre. Men ved at begynde at bremse Udviklingen af Hensyn til den enkelte Stand tjener man ikke den Stands sande Interesser virkelig.